ΛΥΡΙΚΕΣ ΠΡΟΖΕΣ

ΑΤΣΙΓΓΑΝΟΠΟΥΛΑ

Τοῦ **Μιχ. Ροδᾶ**

Λίγοι τὴν ξέρουν τὴν ἱστορία τοῦ μελαχροινοῦ παιδιοῦ ποὺ παίζει τὸ παθητικὸ βιολί. Κι' ὅμως τὴ λέει κάθε βράδυ, μὲ τὸ δοξάρι του, μπροστὰ στὸ πλῆθος τ' ἀδιάφορο καὶ τ' ἀσυγκίνητο Κάθε δοξαριὰ εἶνε κ'ἕνας ὕμνος στὴ μικρούλα ποὺ δὲ θὰ ξαναδεῖ ποτέ.

Οἱ τρίχες ποὺ κόβονται ἀπ' τὸ δοξάρι εἶνε τὰ δάκρυα ποὺ χύνουνται γι' αὐτήν. Μιὰ-μιὰ καὶ οἱ χορδὲς θενὰ κοποῦν, τὸ βιολὶ ἀπ' τὸ πολὺ παράπονο θὰ σπάσει, καὶ τὸ μελαχροινὸ παιδὶ θὰ ἱστοράει τότε στοὺς δρόμους μὲ τὴ γλυκειὰ φωνή του τὸ πῶς ἔφυγε ἡ συντρόφισσα τῶν παιδικῶν του χρόνων.

Μάταια περνάει κάθε βράδυ ἀπ' τό μικρὸ σπιτάκι τοῦ σινιόρε-Πάολο. Τοῦ μαντολίνου ὁ ἦχος δὲν ἀκούγεται. Σκυφτὸ παίρνει τὸ δρόμο, ξαναγυρίζει μέσα στὸ πλῆθος, σὰν τρελλό, καὶ παίζει, ὡσότου κόψει καὶ τὴ στερνὴ τρίχα τοῦ δοξαριοῦ. Τὸ πλῆθος τὸ ρωτάει ἀδιάκοπα, μὲ λαχτάρα γιὰ τὴ μικρούλα συντρόφισσά του. Ποῦ νάνε; Θὰ τοὺς τὸ ἱστορίσῃ ἀπόψε ὁ βιολιστὴς μὲ τὴ γλυκειὰ φωνή του καὶ μὲ τοῦ δοξαριοῦ τοὺς ἤχους, ἀπόψε ποὺ τὰ μάτια του θὰ κλείσουν ἀπ' τὸ πολὺ παράπονο.

Οἱ ψυχές τους εἴχαν ἑνωθεῖ ἀπ' τὰ μικρά των χρόνια. Στὸ ἴδιο σπίτι ὁ σινιόρε - Πάολο τοὺς ἔμαθε νὰ παίζουν μαντολῖνο καὶ βιολί, κ' ἅταν μεγάλωσαν ἔβγαιναν στοὺς δρόμους, ἔμπαιναν στὶς μπύρες καὶ στὰ ξενοδοχεῖα, ἔπαιζαν ἀλέγρους σκοπούς, κ' ὕστερα ἡ μικρούλα, κόρη τοῦ σινιόρε-Πάολο, μὲ τὰ μεταξωτὰ μαλλιά, μάζευε δεκάρες μὲ τὸ ἀργυρὸ δισκάκι ποὺ τῆς εἶχε ἀφίσει γιὰ κληρονομιὰ ἡ χορεύτρα μάννα της, ἡ ἀτσιγγάνα. Μιὰ μέρα ὁ βιολιστής, ὁ σύντροφός της, εἶδε τὰ μάτια της νὰ πέφτουν παθητικὰ ἀπάνω σ' ἕναν πελάτη τοῦ ξενοδοχείου, κ' ἀπὸ τότε εἶνε ποὺ ἡ καρδιά του πόνεσε γιὰ τὴ συντρόφισσα τῶν παιδικῶν του χρόνων. Ἀπὸ τότε εἶνε ποὺ κᾶτι τοῦ σιγοτρώει τὰ σωθικά.

Κι' ὅμως ἡ μικρούλα τοῦ χαρίζει τὸ δροσερὸ κορμί της, τὰ χείλια της τὸ κοραλένια, τὰ μεταξωτά μαλλιά της, τὰ μάτια της τά γαλανά, μὰ τὴν καρδιά της τὴ δίνει σ' ὥρες μυστικὲς στὸ σγουρόμαλλο πελάτη τοῦ ξενοδοχείου, στὸ ἀμούστακο ἀρχοντοπαίδι, ποὺ θησαυρὸ ἐσκόρπισε ἀπάνω στὸ ἀργυρὸ δισκάκι της καὶ μὲ χρυσὴ βαρκούλα κι' ἀργυροσκάλιστα κουπιὰ τὴν ἄνοιξε στὸ πέλαγο.

Ὦ ! πῶς τὴ θυμᾶται τὴν ὥρα τὴν ἀξέχαστη ὁ ἐρωτιάρης βιολιστής ! Πῆγε νὰ πάρῃ τὴ μικρούλα ἀπ' τὸ σπιτάκι τοῦ σινιόρε-Πάολο, γιὰ νὰ γυρίσουν στὰ καφενεῖα καὶ νὰ παίξουν ἐρωτικοὺς σκοπούς. Ὁ σινιόρε-Πάολο, εἶταν λυπημένος. Ἔστεκε ὀμπρὸς στὸ κρεββατάκι της μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα κ' ἔκλαιγε ἀπάνω στὸ φιλντισένιο μαντολῖνο. Θιρροῦσε κανένας πῶς εἶχε στολίσει τὴ μικροῦλα πεθαμένη. Προτοῦ πετάξει ἀπὸ 'κεῖ πέρασε μεταξωτὲς κορδέλλες στὶς χορδὲς τοῦ μαντολίνου κι' ὁλόγυρα σκόρπισε ροδόφυλλα κόκκινα σὰν τὰ χείλη τῆς ἀτσιγγανοπούλας. Ὁ Σινιόρε-Πάολο κι' ὁ βιολιστὴς ἔμειναν μπροστὰ στὸ μαντολῖνο ἄφωνοι ὧρες πολλές. Τὴν ἄλλη μέρα ἡ πόρτα ἔκλεισε καὶ τὸ μαντολῖνο μένει σφαλιστὸ ἀπάνω στὸ κρεββάτι τῆς ἀτσιγγανοπούλας, μὲ τὶς κορδέλλες καὶ τὰ μπουκετάκια, ἀπαράλλαχτα ὅπως τὰ κορμὰ τῶν παρθένων καὶ τῶν ἀμούστακων παλληκαριῶν μέσα στοὺς πλούσιους οἰκογενειακοὺς τάφους.

Ἀπὸ τότε μάταια περνάει ὁ βιολιστὴς ἀπ'τὸ σπιτάκι τοῦ σινιόρε Πάολο. Τοῦ μαντολίνου ὁ ἦχος δὲν ἀκούγεται. Καὶ γι' αὐτὸ τραγουδάει ἀφηρημένα, τρελλά, ὅπου σταθεῖ, νύχτα καὶ μέρα...

Μιχ. Ροδᾶς

τρελλὲς ἀπὸ χρῶμα καὶ κίνησῃ μὲ τοὺς τόνους ὅλων τῶν αἰσθημάτων.

Ἀφοῦ ἔδωσε αὐτὸ τὸ ὑπέροχο δεῖγμα τῆς μεγαλοφυΐας του, ὁ Μιχαὴλ-Ἄγγελος ἄρχισε πάλι τὸ Μαυσωλεῖο, μὰ ὁ Ἰούλιος ΙΙ πέθανε καὶ ὁ διάδοχός του, ὁ Λέων Χ, τὸν ἔστειλε στὴ Φλωρεντία γιὰ νὰ οἰκοδομήσῃ τὴν πρόσοψιν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ραφαήλ. Ὁ Μιχαὴλ-Ἄγγελος συναγωνίστηκε τότε μὲ τοὺς πιὸ μεγάλους καλλιτέχνας τῆς ἐποχῆς του καὶ πρὸ πάντων τὸ Ραφαήλ. Ἐπεβλήθη σὲ ὅλους μὰ ὁ ΛέωνΧ,πέθανε καὶ τὸν διεδέχθη ἕνας πάπας ἐχθρὸς τῶν τεχνῶν, ὁ Ἀδριανὸς VI. Τὸ Μαυσωλεῖο δὲν ἀποτελείωσε ποτέ.

Εὐτυχῶς, ἕνας ἐκ τῶν Μεδίκων, ἐκλήθη τότε στὸ θρόνο τοῦ Ἁγίου Πέτρου,ὁ Κλημέντιος VII. Μὰ ἀλλεπάλληλοι ἐπέρχονται οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι ὡς ὅτου τέλος, ἐπικρατήσας ὁ Κλημέντιος VII ρίχνει τὸν πέπλο τῆς λήθης στὰ δραματικὰ γεγονότα ποὺ εἶχαν ἐξελιχθεῖ καὶ ὁ Μιχαὴλ-Ἄγγελος ἀπυτελειώνει τότε τὸν τάφο τῶν Μεδίκων καὶ ζωγραφίζει τὴν τρομερὰν ἐκείνη Δευτέρα Παρουσία στὴν Καπέλλα Σιξτίνα.

Ἀκούραστος ὁ Μιχαὴλ-Ἄγγελος ἐργάστηκε μέχρι τῆς παραμονῆς τοῦ θανάτου του. Πέθανε ὀγδόντα ἐννέα ἐτῶν, ἀφήνοντας αὐτὴ τὴ σύντομη διαθήκη : «Ἀφήνω τὴ ψυχή μου στὸ Θεό, τὸ σῶμα μου στὴν γῆ, τὴν περιουσία μου στοὺς στενούς μου συγγενεῖς».

Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ποὺ φορτώθηκε σ' ὅλη του τὴ ζωὴ πλούτη καὶ δόξες, ἀπηχθάνετο τὴν πολυτέλεια καὶ τὰ μεγαλεῖα : Ζοῦσε σὰ στωϊκὸς φιλόσοφος καὶ κοιμώτανε συχνὰ ντυμένος. Ἄκαμπτος στὸ χαρακτῆρα καὶ στὰ ἤθη του δὲν εἶταν ποτὲ φιλόδοξος. Δὲν ἐξευτελίζετο ποτὲ μπρὸς στοὺς ἰσχυρούς.

Αὐτὸς ὁ αὐστηρὸς μισάνθρωπος εἶταν ἐπίσης καὶ μισογύνης. Δὲν ἐπαντρέφτηκε ποτέ. Ἔλεγε ὅτι γυναῖκά του εἶταν ἡ τέχνη, παιδιά του τὰ ἔργα του καὶ αὐτὰ τοῦ ἔφταναν.

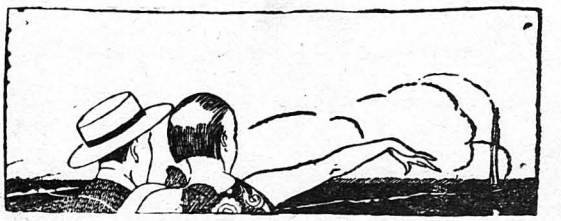

ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

ΣΟΥΠΑ ΑΠΟ ΧΕΛΙΔΟΝΟΦΩΛΗΕΣ

Ἡ σαλαγκάνα τῆς Ἰάβας.— Πῶς χτίζει τὴν φωλιά της.—Τὸ ἐμπόριον τῶν χελιδονοφωλιῶν.—Κέρδη ὑπέρογκα.—Πῶς μαγειρεύωνται ἡ φωλιὲς της σαλαγκάνας. —Ἡ τιμὴ τῆς σούπας των στὸ Παρίσι.

— Ἐφάγατε ποτέ σας χελιδονοφωλιά ; Πρὸς Θεοῦ ! μὴ στραβώνετε, δεσποινίς, τὸ ὡραῖο σας μουτράκι. Δὲν σᾶς λέμε καμμιὰ παραδοξολογίαν. Διότι ἁπλούστατα ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι στὸν κόσμο ποὺ τρελλαίνουνται γιὰ ἕνα τέτοιο φαγητό. Εἶνε δὲ αὐτοὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἰάβας. Στὴν Ἰάβα, λοιπόν, ὑπάρχει ἕνα εἶδος χελιδόνων καλουμένων «σαλαγκάνα». Αἱ φωλιὲς τῶν χελιδόνων αὐτῶν θεωροῦνται ἐκεῖ κάτω ὡς ἐξαίρετος τροφή, φθάνει δὲ συνήθως ἡ τιμή των σὲ ποσὰ ὑπέρογκα. Εἰδικῶς αἱ χελιδόνες αὐταὶ βρίσκουνται, πλὴν τῆς Ἰάβας, στὴν Βόρνεον, τὴν Τιμόραν καὶ τὰς Σουνδαίας νῆσους.

Κατὰ τὴν ἐποχήν. λοιπὸν τῆς ὠοτοκίας ἡ «σ α λ α γ κ ά ν α» βγάζει ἀπὸ τὸ ράμφος της ἕνα ὑγρὸ ἄφθονο καὶ γλοιῶδες, διὰ τοῦ ὁποίου συνθέτει τὴν εὔχυμον φωλεάν της, τὴν ὁποίαν προσκολλᾷ εἰς τὰς πλευρὰς τῶν ἀποκρήμνων ἀκτῶν καὶ τῶν βράχων.

Σταῖς μικρὲς αὐτὲς ἐναέριες φωλιές, αἱ ὁποῖες ἔχουν σχῆμα κουταλιοῦ, ἡ σαλαγκάνα γεννᾶ καὶ κλωσσίζει τὰ αὐγά της, τὰ ὁποῖα εἶνε μακρουλὰ τὸ σχῆμα καὶ τὰ ὁποῖα τρώγουν λυσσωδῶς οἱ Μανδαρῖνοι. Ἡ φωλὲς δὲν ἀργοῦν νὰ σκληρύνουν ἀπ' τὸν ἀέρα, καθίστανται δὲ ἔτσι στερεώτατες. Τὸ ὕψος ποὺ βρίσκουνται ὑπερβαίνει κᾶποτε τὰ 300 καὶ 400 μέτρα. Λίκνα ἐπὶ τῆς ἀβύσσου !...

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ μάζευμα ἢ μᾶλλον ὁ τρυγητὸς τῶν φωλεῶν δὲν εἶνε καὶ τόσον εὔκολος. Εὐτυχῶς, ὑπάρχουν αὗται ἐν ἀφθονίᾳ, διότι στὰ μέρη αὐτὰ πέφτουν ἀμέτρητα κοπάδια ἀπὸ σαλαγκάνες. Ἔτσι οἱ ἰθαγενεῖς γεμίζουν μὲ ταῖς φωλὲς αὐταῖς ὁλόκληρες βάρκες καὶ ταῖς μεταφέρουν πρὸς πώλησιν στὴν πλησίον Ἤπειρον.

Μόνον αἱ Σουνδαῖαι νῆσοι καὶ ἡ Μακασσάρη ἐξάγουν ἕκαστον ἔτος περισσότερες τῶν 150,000 χιλιογράμμων ἐκ τῶν φωλεῶν αὐτῶν, δηλαδὴ φωλὲς ἀξίας 30,000,000 φράγκων περίπου !

Στὴν Ἰαβαν ἐξ ἄλλου ἐνοικιάζονται ἀπὸ ἐπιχειρηματίας τὰ παραθαλάσσια σπήλαια, εἰς τὰ ὁποῖα χτίζουν τὶς φωλὲς των ἡ σαλαγκάνες. Οἱ ἐνοικιασταὶ αὐτοὶ πραγματοποιοῦν ἐτησίως 700 καὶ 800 χιλ. φράγκων κέρδη !

Τὸ μάζευμα τῶν φωλεῶν τῆς σαλαγκάνας γίνεται ἀπὸ φτωχοὺς κατοίκους τῆς Ἰάβας, οἱ ὁποῖοι ἐξασκοῦνται στὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ ἀπὸ μικροὶ καὶ κατορθώνουν νὰ σκαρφαλώνουν σὲ βράχους καὶ σ' ἀπόκρημνα σπήλαια ποὺ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ σταθῇ κανένας ἄλλος ἔνητός !

Ἡ ἀμοιβὴ τῶν δυστυχισμένων αὐτῶν ποὺ διακινδυνεύουν τὴν ζωήν των εἶνε πενιχρωτάτη. Οἱ περισσότεροι δὲ δὲν πεθαίνουν ἀπὸ φυσικὸν θάνατον. Πέφτουν ἀπὸ τὰ ὕψη, στὰ ὁποῖα ἀνεβαίνουν καὶ γίνονται χίλια κομμάτια !

Θέλετε νὰ μάθετε τώρα καὶ πῶς μαγειρεύονται καὶ φτιάνουν θαυμασίαν σοῦπαν ἡ φωλὲς αὐτές ; Ἀφήνουμε νὰ σᾶς τὸ πῇ ὁ εὐφυέστατος τῶν γαστρονόμων Φουλβὲρ Δονμοντέλλ.

Ρίχνουν, λοιπόν, ταῖς χελιδονοφωλὲς σὲ νερὸ εἰκοσιπενταπλάσιο τοῦ βάρους αὐτῶν καὶ ταῖς βάζουν νὰ βράσουν ἐπὶ 3 ὥρας, σὲ θερμοκρασία 100 περίπου βαθμῶν. Σιγὰ - σιγὰ λοιπὸν ἡ φωλὲς, διαλύονται, ἀποσυντίθενται, μεταβάλλονται σὲ ἴνες μαλακές, φουσκωμένες, διαυγεῖς, ποὺ ἀνεβοκατεβαίνουν ἐντὸς τοῦ βράζοντος γλοιώδους ὑγροῦ, τὸ ὁποῖον πέρνει χρῶμα ἀρκετὰ εὐχάριστο. Κατόπιν ταῖς κατεβάζουν καὶ ταῖς τρῶνε, ὅπως καὶ τὴ σοῦπα. Ἡ γεύσις τῆς χελιδονοφωλιόσουπας αὐτῆς εἶνε, λέγουν ὅσοι τὴν ἐδοκίμασαν, νοστιμωτάτη.

Ἐν ταῖς τρῶνε ὅμως στὴν Ἰάβα μόνον ταῖς φωλὲς αὐταῖς, ἀλλὰ καὶ στὸ Παρίσι, ὅπου μάλιστα στοιχίζουν περὶ τὰ 1.500 φράγκα τὸ χιλιόγραμμον, χωριστὰ δὲ ἑκάστη 20 ἢ 30 φράγκα !...

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἕνα πιάτο χελιδονοφωλιόσουπας στὸ Παρίσι στοιχίζει 30 καὶ 40 φράγκα, πλέον δηλαδὴ τοῦ διδράχμου ἡ κουταλιά !...

Ἡ νοστιμάδα τῶν φωλεῶν αὐτῶν ὀφείλεται στὸ ὑγρὸν ποὺ βγάζει ἀπὸ τὸ ράμφος της ἡ σαλαγκάνα ὅταν χτίζει ἢ μᾶλλον ὅταν ἐπικολλᾷ τὴν φωλιά της.

Ὁ Λούκουλος

Εἰς τὸ Γραφεῖον μας πωλοῦνται πρὸς δρ. 5 ἕκαστον ἀντίτυπα τοῦ 2ου φύλλου τοῦ «Μπουκέτου», τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐξαντληθεῖ.